

Klimat och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian *Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet* (dnr KN2023/04664)

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Värmlands län instämmer i att MKB-direktivets bestämmelser behöver implementeras till fullo. Avseende promemorians förslag lämnar länsstyrelsen övergripande synpunkter angående påverkan på myndigheten och verksamhetsutövare på grund av de av de föreslagna ändringarna, men också specifika synpunkter kring detaljer i vissa delar av förslaget.

Länsstyrelsens uppfattning är att förslaget till införlivande av MKB-direktivet bör utformas så att det samtidigt eftersträvas förenkling av regelbördan och handlägningsprocessen. Länsstyrelsen har också uppdrag enligt t.ex. regleringsbrev att förenkla för företag och effektivisera prövningsprocesser. Förslaget går stick i stäv med myndighetens uppdrag att förenkla, effektivisera m.m. till fördel för företag och enskilda. Länsstyrelsen befarar att den totala regelbördan kan bli omfattande och både kostsam och övermäktig för vissa verksamhetsutövare.

Det nu föreliggande förslaget behöver därför utvecklas, främst i delarna som berör 11–12 kap. miljöbalken. Nedan följer några sådana synpunkter som särskilt behöver lyftas.

Länsstyrelsen instämmer i att tidsfristen för handläggning av anmälningsärenden ska räknas från när ärendet är komplett, dvs. när kompletteringar som behövs för bedömningen kommit in. Länsstyrelsens föreslår att detta även införs för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Länsstyrelsen föreslår att tidsfristerna ändras för de beslut som myndigheten ska fatta om ifall betydande miljöpåverkan kan antas mm, så att det överensstämmer med lydelsen i artikel 4.6 i MKB-direktivet och att en sådan tidsfrist även införs för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Länsstyrelsen föreslår en lättnad i kravet på tillgängliggörande av alla beslut om betydande miljöpåverkan kan antas.

Länsstyrelsen motsätter sig förslaget i den del som avser att krav på beslut i frågan om betydande miljöpåverkan bör införas för alla anmälningar om vattenverksamhet.

Länsstyrelsen motsätter sig förslaget om timtaxa för anmälan om vattenverksamhet i den utformning som förslaget har.

Länsstyrelsen instämmer i förslaget om förtydligande om vad en anmälan enligt 12 kap. miljöbalken ska innehålla.

Länsstyrelsen motsätter sig undantagsförslaget för avskogning av mark i syfte att lägga ner kabel i mark så som det föreslås i promemorian.

Länsstyrelsen föreslår att det utreds om solcellsanläggningar på naturmark bör inkluderas i någon anmälningsbestämmelse.

Länsstyrelsen föreslår att det utreds om stenbrott, där syftet inte är täktverksamhet bör inkluderas i någon anmälningsbestämmelse.

Övergripande synpunkter på de föreslagna regeländringarna – främst anmälningsärenden

Länsstyrelsens län ser att det är angeläget att regeländringar genomförs så att införlivandet av MKB-direktivet blir komplett. Länsstyrelsens uppfattning är att förslaget bör utformas så att det samtidigt eftersträvas förenkling av regelbördan och handlägningsprocessen för både myndigheterna och verksamhetsutövaren. Detta bör också göras i andan av de uppdrag som regeringen givit myndigheterna att t.ex. förenkla för företag och effektivisera prövningsprocesser.

I nuvarande form innehåller promemorians förslag omfattande krav på t.ex. anmälningshandlingar, tidsfrister för olika steg i myndighetens hantering, behov av flera beslut, avgifter och tillgängliggörande som ökar myndighetens administration. Dessa krav bedöms få stor inverkan på flera delar av länsstyrelsens verksamhet och inte bara handläggningen. De drabbar också verksamhetsutövare både direkt t.ex. genom de ökade kraven på anmälningshandlingarna och avgifter men också indirekt genom ökade administrativa uppgifter för myndigheten som riskerar att ta tid från sakfrågan och dialogen i ärendet. Förslaget behöver därför utvecklas.

Påverkan på länsstyrelsen

Länsstyrelsen uppfattning är att påverkan på länsstyrelsens verksamhet som förslaget medför underskattas i promemorian.

I promemorian bedöms i viss mån tidsåtgång för hantering av de tillkommande ärendena men man tar inte i beaktande sådant utökad behov inom t.ex. diarieföring och arkivhantering, framtagande av information till verksamhetsutövare, t.ex. hemsida och riktade informationsutskick, utarbetande av underlag för att ta emot en anmälan, t.ex. anmälningsblanketter eller e-tjänster m.m. Det är länsstyrelsens uppfattning att sådana behov tillkommer i en utsträckning som bör resurssättas. Vidare tillförs kommunerna en ny arbetsuppgift i att besluta om betydande miljöpåverkan (BMP) i anmälan enligt 9 kap. miljöbalken där länsstyrelsen har tillsynsvägledningsansvar.

Länsstyrelsen bedömer att den ökade arbetsbördan kommer att få negativ påverkan på nuvarande handläggningstider på grund av den ökade arbetsbördan som förslaget innebär, såvida inte det resurssätts.

Tidsfrister

Länsstyrelsen instämmer i förslaget om förtydligande om att tidsfristen för när beslut ska fattats ska räknas från när ärendet är komplett, men bedömer att 4 veckor för att begära kompletteringar kommer att pressa länsstyrelsens arbete ytterligare i onödan.

Den detaljerade styrningen med tidsfrister för hantering av anmälningsärenden (11 och 12 kap. miljöbalken) genom 1) 4 v för begäran om komplettering, 2) när beslut om BMP ska ha fattats samt 3) 8 veckor respektive 6 veckor för hantering av hela anmälningsärendet, riskerar att bli en överimplementering av MKB-direktivet och bidrar inte till förenkling. Länsstyrelsens bedömning är att sådana tidsfrister skulle kunna tas bort. I stället bör det föreskrivas att beslutet ska fattas så snart som möjligt och inom en period om 90 dagar från den dag då exploitören lämnat all information som krävs i enlighet med direktivets bestämmelse. Vidare bör det också införas en bestämmelse om att verksamhetsutövare inte får påbörja en anmäld verksamhet innan länsstyrelsen fattat beslut i ärendet. På så vis ges länsstyrelsen en möjlighet till större flexibilitet gentemot verksamhetsutövare och olika typer av ärenden.

Redan i dag hanterar länsstyrelsen stora mängder anmälningsärenden enligt 11 och 12 kap. miljöbalken där det ofta behövs längre handläggningstider t.ex. på grund av kompletterande underlag som behöver tas fram under barmarkssäsong. Det är därför viktigt att det finns möjlighet att i vissa fall förlänga handläggningstiden t.ex. då myndigheten

eller verksamhetsutövaren behöver kunna göra en bedömning i fält eller inventeringar på plats under barmarkssäsong eller liknande.

Om det bara är handläggningstiden för beslut i fråga om BMP som endast i undantagsfall ska få överstiga 90 dagar enligt förslaget och inte hela handläggningen av anmälningsärendet, så bör detta förtydligas.

Om handläggningstiden i anmälningsärenden som helhet endast i undantagsfall ska få överstiga 90 dagar behöver det ske en mycket tydlig förstärkning av länsstyrelsens resurser för handläggning av anmälningsärenden, speciellt vattenverksamheter som föreslås få en omfattande ny administrativ hantering av alla anmälningsärenden.

Tillgängliggörande av beslut

Det är oklart i promemorian om det är beslut både ifall där BMP kan antas och när det inte kan antas, som behöver tillgängliggöras. Det är länsstyrelsens uppfattning, utifrån nuvarande erfarenhet av anmälningsärenden, att de verksamheter som ska bedömas enligt förslaget huvudsakligen bör resultera i beslut om att BMP inte kan antas. Redan i dag är beslut i anmälningsärenden tillgängliga såtillvida att de är allmän handling och kan begäras ut av allmänheten. Länsstyrelsen föreslår därför att kravet på ytterligare tillgängliggörande ändras till att endast omfatta sådana beslut där resultatet blir BMP. Detta torde också vara tillfyllest för allmänhetens möjlighet att senare kunna delta i ärenden som ska miljöbedömas och bevaka det avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken som i så fall ska genomföras.

Det bör också övervägas om det kan införas ett undantag från kravet på att länsstyrelsen tillgängliggör beslut i frågan om BMP i de fall det senare kommer att bli tillgängligt för allmänheten genom kungörelse av domstol eller annan prövningsmyndighet.

Påverkan på verksamhetsutövare

Förslaget harmonierar inte med myndighetens uppdrag att förenkla, effektivisera m.m. till fördel för företag och enskilda. Länsstyrelsens uppfattning är att ytterligare typer av "anmälningar" och "samråd" förs in i en redan komplex regelbörda. Det råder redan i dag en pedagogisk utmaning i att förklara för verksamhetsutövare vad olika anmälningar, samråd och ansökningar om tillstånd och dispenser avser och hur de skiljer sig åt. Länsstyrelsen konstaterar dessutom att flera typer av de föreslagna bestämmelserna kommer att påverka verksamheter inom jordbrukssektorn och i flera fall och till en ganska hög avgift. Länsstyrelsen befarar att den totala regelbördan kan bli både kostsam och övermäktig för vissa

verksamhetsutövare så att man avstår viktiga åtgärder för att utveckla och driva vidare verksamheten eller genomför åtgärder utan att anmälan sker.

Beslut om tillståndskrav när BMP kan antas

Länsstyrelsen instämmer i att en verksamhet bör vara tillståndspliktig om länsstyrelsen finner att den kan antas medföra en BMP. Ett krav på tillståndsansökan föreligger dock endast om verksamhetsutövaren fortsatt har för avsikt att bedriva den aktuella verksamheten. Om länsstyrelsens beslut utformas som ett föreläggande med krav på tillståndsansökan kan det ge intryck av att verksamhetsutövaren är skyldig att ansöka om tillstånd. Enligt länsstyrelsens mening bör aktuell bestämmelse därför justeras så att länsstyrelsen har möjlighet att förbjuda den anmälda vattenverksamheten till dess behövligt tillstånd inhämtats.

Specifika synpunkter om vattenverksamhet

Länsstyrelsen anser att en ändring av bestämmelserna om anmälan av vattenverksamhet behövs för att MKB-direktivet ska efterlevas.

Länsstyrelsen stödjer inte förslaget i den del som avser att krav på beslut i frågan om BMP bör införas i den utformning av regeländringen som nu föreslås. Möjligheter att utforma bestämmelser som tillgodoser kraven enligt MKB-direktivet i denna del med minsta möjliga ökning, eller till och med minskning, av den administrativa bördan för länsstyrelsen bör utredas. Det framgår av förslaget att en regeländring t.ex. kan utformas så att det genom generella föreskrifter undantas en mängd fall som inte kan antas medföra en BMP och där länsstyrelsen inte behöver göra en bedömning av frågan om BMP i det enskilda fallet.

De i promemorian föreslagna ändringarna, som innebär att länsstyrelsen i varje ärende som avser anmälan om vattenverksamhet kan behöva fatta fyra beslut: 1) beslut i fråga om BMP, 2) eventuella beslut om förlängning av tidsfrister, 3) beslut om tillsynsavgift enligt timtaxa och 4) slutligt beslut i ärendena. Detta kommer att innebära en påtaglig ökning av administrationen för myndigheten. I stället för ett beslut kan alltså fyra beslut behöva fattas i varje ärende. Dessutom kan det förväntas att behovet av komplettering och kommunikering samt viss annan administration kommer att öka i ärendena.

Om länsstyrelsen ska fatta beslut i fråga om BMP i varje anmälningsärende kommer även de krav som följer av förslaget i denna del vad gäller till exempel krav på motivering och tillgängliggörande av besluten att innebära en betydande ökning av den administrativa bördan för myndigheten. Det är något som i förlängningen kommer att vara till nackdel för företag och andra aktörer som berörs av myndighetens verksamhet.

Vidare är beslut om tillsynsavgift enligt timtaxa överklagningsbara, vilket också leder till ökad administration och kostnad. En sådan ordning med ökad administration och ökade kostnader kan innebära att fler verksamhetsutövare väljer att utföra åtgärder som är att betrakta som anmälningspliktig vattenverksamhet utan föregående anmälan. I förlängningen kan således den i promemorian föreslagna ordningen även medföra att tillsynsbehovet och det arbete som myndigheten tvingas ägna åt tillsyn av genomförda åtgärder ökar.

Av 21 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter följer idag att tillsynsmyndigheten genast ska skicka en kopia av en inkommen anmälan om vattenverksamhet till 1. den kommunala nämnden, och 2. Havs- och vattenmyndigheten, om det kan antas att det allmänna fiskeintresset berörs av verksamheten. Länsstyrelsen föreslår som en regelförenkling att bestämmelsen utmönstras då den förmodligen har dålig efterlevnad och då det behov som bestämmelsen skulle kunna anses uppfylla täcks av regleringen i 22 § i samma förordning. Enligt 22 § i förordningen ska tillsynsmyndigheten ge de statliga och kommunala myndigheter samt organisationer och enskilda som kan ha ett särskilt intresse i saken tillfälle att yttra sig i anmälningsärendet.

Kravet på innehållet i en anmälan om vattenverksamhet kommer även fortsättningsvis att kunna utläsas ur 20 § förordningen om vattenverksamheter enligt förslaget i promemorian. Länsstyrelsen uppfattar att det inte följer av förslaget att det ska upprättas en liten miljökonsekvensbeskrivning i ärenden som avser anmälan om vattenverksamhet i de fall då den anmälda verksamheten inte kan antas leda till BMP. Detta är dock en fråga som kan vara lämplig att behandla och förtydliga i det fortsatta författningsarbetet.

Förprovning av vattentäkt för en jordbruksfastighets husbehovsförbrukning

Länsstyrelsen anser att det i denna del bör övervägas om det i sammanhanget något otydliga begreppet "husbehovsförbrukning" kan utgå och om bestämmelsen kan utformas så att det direkt av författningstexten kan utläsas vilken typ av vattentäkt för jordbruksfastighets behov som omfattas av undantaget.

Länsstyrelsen är med hänsyn till hur svårbedömda grundvattenfrågor är mycket tveksam till att uttag av grundvatten ska hanteras som anmälningsärenden av myndigheten.

Gränsen för undantag från tillståndsplikten för vattenuttag i förslaget till ändringar i 11 kap. 11 § miljöbalken i fråga om jordbruksfastighets behov

eller värmeförsörjning bör baseras på det tillgängliga vattenflödet eller den tillgängliga vattenmängden snarare än en fast siffra. Detta gäller både för yt- och grundvatten. Länsstyrelsens uppfattning är att ett generellt undantag för vattenuttag som i enlighet med vad som föreslås i promemorian som baseras på en fast siffra kan komma i konflikt med miljökvalitetsnormer för vatten och EU:s ramdirektiv för vatten. Frågan om undantagets förenlighet med miljökvalitetsnormer för vatten och EU-rätten bör därför utredas närmare.

Bestämmelsen bör utformas så att det säkerställs att den inte leder till en ordning som är oförenlig med EU:s ramdirektiv för vatten. Det gäller även ett undantag som baseras på det tillgängliga vattenflödet eller den tillgängliga vattenmängden. Ett undantag som baseras på det tillgängliga vattenflödet eller den tillgängliga vattenmängden kan komma i konflikt med miljökvalitetsnormen eftersom det kan finnas kvalitetsfaktorer som används vid statusklassificeringen som behöver mer vattenflöde eller större vattenmängd för att uppnå god ekologisk status för ytvatten eller kvantitativ status för grundvatten. Båda sätten att hantera frågan kan alltså behöva utredas närmare.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorian utgår från att anmälan om vattenverksamheter som avser vattenförsörjning för jordbruk där verksamheten har påbörjats före ikraftträdandet kan hanteras som anmälningsärenden. I rättspraxis har inte anmälan om vattenverksamhet ansetts kunna prövas i efterhand. Det är inte heller givet att en ordning om anmälan om vattenverksamhet i efterhand bör införas. Detta bör i vart fall föregås av mer utredning och närmare överväganden.

Avgifter för handläggningen av en anmälan om vattenverksamhet bör tas ut i form av en timtaxa

Tankarna bakom förslaget att införa en timtaxa i anmälningsärenden är i linje med grundläggande miljörättsliga principer. Länsstyrelsen hanterar emellertid många anmälningsärenden och förslaget i denna del innebär en inte obetydligt ökad administrativ börda för myndigheten.

Ett beslut om tillsynsavgift i form av timtaxa bör fattas i ett särskilt beslut efter att slutligt beslut i anmälningsärendet fattats och bör föregås av kommunikering med verksamhetsutövaren.

Om bedömningen är att det krävs en förändring av det nuvarande avgiftsuttaget anser länsstyrelsen att det bör utredas om en ordning med en kombination av en anmälningsavgift och en timtaxa är lämpligare. En anmälningsavgift i form av en grundavgift skulle kunna vara tillräcklig intill

en viss föreskriven handläggningstid i ett ärende och för ärenden som handläggningstiden överskrider den föreskrivna tiden skulle, utöver grundtaxan, en timtaxa kunna utgå. På det sättet skulle möjligen en rimlig kostnadsfördelning kunna uppnås samtidigt som en betydande ökning av myndighetens administrativa börda skulle kunna undvikas.

Länsstyrelsen stödjer inte förslaget i denna del i den utformning som förslaget har för närvarande, *om förväntningen är att myndigheten ska hantera anmälningsärenden med befintliga resurser.*

Länsstyrelsen noterar vidare att förslaget innebär en ökad administration för länsstyrelsen, men att dessa tillsynsavgifter ändå inte tillfaller länsstyrelsen eftersom de inte omfattas av 31 § förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Straffbestämmelser bör införas

Det bör övervägas om straffbestämmelserna som avser anmälan om vattenverksamhet i 29 kap. 4 § miljöbalken behöver ändras genom att det i dessa bestämmelser förtydligas att kriminaliseringen omfattar fall där någon som gjort en anmälan "påbörjar en verksamhet eller åtgärd utan att följa ett föreskrivet förbud" eller sedan beslut om förbud mot åtgärden eller verksamheten eller föreläggande att ansöka om tillstånd meddelats (jfr förslaget till nya straffbestämmelse i promemorian som tar sikte på 12 kap. 12 § miljöbalken).

Synpunkter avseende 12 kap. miljöbalken

Samråd, anmälan och tidsfrist

En ny samrådsbestämmelse införs som därefter kan leda till ett tillståndskrav om BMP kan antas. Ett antal av de verksamheter som i dag samråds enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ska enligt promemorian i stället samrådas enligt en ny bestämmelse i 12 kap. 12 § miljöbalken.

Länsstyrelsen ser en stor utmaning för både handläggare och de som ska anmäla en verksamhet att särskilja syftet och avsikten alla olika samrådstyper och "allmänna samtal och dialoger" som benämns "samråd". Termen samråd återfinns dessutom i 6 kap. miljöbalken och länsstyrelsen ser en stor risk för sammanblandning av processer med liknande "namn", t.ex. undersökningssamråd och avgränsningssamråd och samråd enligt 12:6. Man bör därför överväga en annan term relaterad till verksamheter så som för t.ex. anmälan om miljöfarlig verksamhet och anmälan om vattenverksamhet. En möjlig benämning av 12 kapitlets samråd skulle kunna vara t.ex. "anmälan om verksamhet i naturmiljön"

Länsstyrelsen instämmer i förslaget om förtydligande av vad en anmälan enligt 12 kap. miljöbalken ska innehålla. De uppgifter som nu föreslås för bestämmelsen i 12 § är sådana som redan i dag i samråd enligt 6 § ofta behövs för att t.ex. förstå syftet med anmälan, utformning och genomförande av verksamheten eller bedöma hur t.ex. hänsynskraven i 2 kap. miljöbalken efterlevs.

Vidare instämmer länsstyrelsen i att en bestämmelse om att tidsfristen ska räknas från det att anmälan är komplett. Det ser dock inte ut som att man planerat att införa detta för den anmälan för samråd som gäller enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Det är olyckligt då det blir en skillnad mellan de båda samråden i 12 kap. miljöbalken som komplicerar i stället för förenklar. Redan idag är det svårt för länsstyrelsen att få in de kompletteringar som krävs enligt 12 kap. 6 § miljöbalken och inte en obetydlig del av ärendenas långa handläggningstider beror ofta på detta. Det är länsstyrelsens uppfattning att processerna kring 12 kap. 6 § och 12 kap. 12 § miljöbalken ska vara så lika som möjligt om inte dessa kan sammanföras till en bestämmelse. Länsstyrelsens föreslår därför att det även för 12 kap. 6 § regleras att tidsfristen för hanteringen av anmälan räknas från när ärendet är komplett och att möjligheten att starta verksamheten regleras genom att för båda ärendetyperna ska länsstyrelsens beslut i anmälningsärendet var klart innan åtgärden får påbörjas.

Massor och avskogning

En verksamhet som kommer att behöva samråd enligt 12 kap. 12 § miljöbalken är omstrukturering av mark på landsbygden t.ex. genom tillförsel eller flytt av massor. Länsstyrelsen saknar i promemorian ett resonemang om eventuellt överlapp med regleringen i 9-10 kap. miljöbalken om hantering av massor. Länsstyrelsen ser att det finns risk för dubbelreglering av hantering av massor i dessa delar. Detta behöver utredas vidare och tydliggöras innan bestämmelsen 1 a § 4 i förslaget till förordning om ändring i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd införs (s. 19 i promemorian).

I förslaget som avser anmälan för avskogning föreslås ett undantag i 1 b § andra stycket i samma förordning, såvida inte faktorer som listas i punkterna 1-8 berörs (s. 19 i promemorian). Det är oklart hur kriterierna för detta undantag valts och det underlag som ska ligga till grund för detta undantag spänner över beskrivningar av hela landskap till enskilda detaljer med olika syften. Vidare saknas viktiga underlag som beskriver naturmiljövärden och värden för biologisk mångfald i denna lista. Det kan inte heller antas bli tydligt eller enkelt för verksamhetsutövaren eller myndigheten att tolka om avverkningen omfattas av ett undantag eller inte. Länsstyrelsen avråder från undantagsförslaget så som det är formulerat i

promemorian. I stället borde ett bemyndigande införas så att till exempel Naturvårdsverket eller länsstyrelsen kan föreskriva om sådana nationella eller regionala undantag för vissa verksamheter.

Vidare hör idag anmälan om avskogning ofta samman med avverkningsanmälningar som först går till Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen överlämnar i dag sådana anmälningar som till länsstyrelsen för hantering som samråd 12 kap. 6 § miljöbalken i de fall det inte är skogsbruk som är syftet t.ex. för omläggning av skog till tomtmark eller betesmark. Det finns ett behov av att det utvecklas system för att förenkla denna överföring mellan myndigheterna i andan om "en väg in" så att det blir tydligt för verksamhetsutövaren att samrådet ska handhas av länsstyrelsen innan avskogningen får utföras.

Då verksamhet som ska samrådas enligt 12 kap. 6 § miljöbalken i nuläget preciseras i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd behöver dessa uppdateras. Det är därför bra om införande av bestämmelser enligt promemorian åtföljs av ett tydligt uppdrag till Naturvårdsverket att göra förändringar som behövs i föreskrifterna för att det ska överensstämma med bestämmelser i förordning och balk och vara ett stöd för verksamhetsutövare och myndigheter.

Ny tillståndsbestämmelse 12 kap. miljöbalken

I promemorian anges att det inte blir någon stor förändring av att införa ett nytt tillståndsförfarande enligt 12 kap. miljöbalken bl.a. eftersom handläggare på länsstyrelsen är vana att hantera liknande ärenden enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Länsstyrelsens uppfattning är dock att det är mer komplicerat än så. Den nya bestämmelsen innebär visserligen liknande verksamheter och bedömningar kring naturmiljön men samrådsprocessen i 6 kap. miljöbalken och tillståndsprövning är annorlunda, mer omfattande och ska kungöras. Vidare antyder bestämmelsen om innehållet som ansökan ska ha att prövningen också lutar mer åt frågor som traditionellt hanteras inom miljöfarlig verksamhet snarare än de i 12 kap. 6 § miljöbalken tidigare hanterade naturmiljöaspekterna. Det är viktigt att det blir tydligt om den nya tillståndsbestämmelsen främst syftar till bedömning av naturmiljöfrågor eller om det snarast är likvärdigt en prövning enligt 9 kap. miljöbalken.

De flesta som handhar samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken idag hanterar ofta inte större tillståndsärenden, men det varierar sannolikt mellan länsstyrelserna.

Andra aktuella verksamheter att beakta vid införandet

Länsstyrelserna handhar nu stora mängder samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken som rör utbyggnad av solcellsanläggningar i naturmark så som t.ex. skogs- eller jordbruksmark och enligt rättspraxis ska en lokaliseringsutredning göras för sådana anläggningar. Vidare uppfattar länsstyrelsen att det kommer in stora mängder sådana anmälningsärenden i ett skede där verksamheten inte är nämnvärt planerad och underlagen som länsstyrelsen får in idag är ofta bristfälliga och arbetskrävande. Ett tydligare regelverk kring bedömningen av dessa typer av anläggningar mot miljöbalkens bestämmelser är önskvärt. Länsstyrelsen uppfattar att det enligt MKB-direktivets bilaga 2 punkt 3 a) ska göras en bedömning av om BMP kan antas för anläggningar för produktion av elektricitet. Länsstyrelsen föreslår därför på att det utreds vidare om solcellsanläggningar på naturmark bör inkluderas i någon anmälningsbestämmelse i miljöbalken, t.ex. i 12 kap. 12 § i balken.

Vidare får länsstyrelsen kontinuerligt in samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken som innebär att stora mängder berg behöver sprängas bort men där syftet inte är att bedriva täktverksamhet. Länsstyrelsen har tidigare skrivit till regeringen i denna fråga (se bilaga). Länsstyrelsen uppfattar att det enligt MKB-direktivets bilaga 2 punkt 2 a) ska göras en bedömning om BMP kan antas för stenbrott. Länsstyrelsen föreslår därför att det utreds vidare om stenbrott där syftet inte är täktverksamhet bör inkluderas i någon anmälningsbestämmelse.

Nya undersökningar som bör beaktas

I art- och habitatdirektivet finns en koppling till MKB-direktivet. Länsstyrelsen uppfattar att det saknas en nivå för att "sälla" ärenden som behöver bedömas närmare i fråga om Natura 2000 och art- och habitatdirektivets reglering i artikel 6.3. Enligt en av EU framtagen vägledning för hanteringen, [Impacts Assessment Unit \(naturvardsverket.se\)](https://www.naturvardsverket.se/impacts-assessment-unit), ska en sällning eller förbedömning göras, för projekt och planer som ska bedömas avseende påverkan på Natura 2000-områden. Denna sällning ska vara en process som fastställer en plans eller ett projekts sannolika påverkan på ett Natura 2000-område och bedöma om betydande effekter kan uppkomma. Detta steg ska göras innan den s.k. "lämpliga bedömningen" i art- och habitatdirektivet som länsstyrelsen uppfattar regleras i 7 kap. 28 a § MB, dvs. tillståndsprövning enligt Natura 2000-bestämmelserna med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. I ovan nämnda vägledning pekas på att sällningen kan göras som ett samråd med berörd naturvårdsmyndighet.

Länsstyrelsen uppfattar att den s.k. ”sällningen” saknas i dagens svenska lagstiftning och nuvarande ordning lämnar verksamhetsutövare, länsstyrelsen och Skogsstyrelsen utan verktyg för sådan sällning. Skogsstyrelsen har efter domar (Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätts dom den 15 februari 2019 i mål nr M 616-19 och Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätts dom den 3 mars 2021 i mål nr M 1335-21) t.ex. slutat att hantera skogsbruksåtgärder som kan beröra Natura 2000-områden med förbedömning genom råd enligt Skogsvårdslagen eller samråd enligt 12 kap. 6 § MB. Detta har resulterat i att avverkningsanmälningar i mycket större utsträckning hamnar hos länsstyrelsen för tillståndsprövning, vilket är en komplicerad juridisk process för verksamhetsutövarna och handläggarna. Detsamma gäller för mindre åtgärder som t.ex. grävning, schaktning och ledningsärenden.

Länsstyrelsen anser därför att det är angeläget att utreda möjligheten att införa en sådan form av förhandsbedömning – sällning – av om tillstånd krävs i samma anda som de i promemorian föreslagna anmälningarna för bedömningar i fråga om BMP. Inom ramen för en sådan förbedömning bör det vara möjligt att med vissa vedertagna försiktighetsmått med stöd av hänsynskraven och försiktighetsprincipen kunna reglera risken för påverkan på Natura 2000.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Emma Spak med naturvårdshandläggare Gunilla Cassing Fällman som föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjurist Göran Wirdéus, avdelningschef Annika Nilsson, enhetschef Marielle Nilsson, enhetschef Örjan Larsson och vattenhandläggare Britt-Marie Olsson medverkat.

Kopia till:

jonathan.andersson@regeringskansliet.se.